

Лекція 4. Нормативно-правове забезпечення гендерної рівності в Україні

- 1. Національне законодавство у сфері гендерної рівності.**
- 2. Сутність і значення Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» (2005 р.).**
- 3. Нормативно-правове забезпечення гендерної політики в Україні в умовах децентралізації**

Сичова В.В.

Література

- Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. N 52, ст.561
- Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 6 вересня 2012 року № 5207-VI, із змінами, внесеними згідно із Законом № 1263-VII від 13.05.2014. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 32. Ст. 412.
- Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2018 р. № 273. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273-2018-%D0%BF>
- Державна соціальна програма запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2025 року: затверджена постановою Кабінету Міністрів України № 145 від 24 лютого 2021 р.
- Державна стратегія забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 р. № 752-р. URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-derzhavnoi-stratehii-zabezpechennia-rivnykh-prav-ta-mozhlyvostei-752-120822>
- Завдання і заходи з виконання Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на 2022-2024 роки
- Концепція комунікації у сфері ґендерної рівності: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1128-р. URL : <https://mvs.gov.ua/upload/1/6/2/0/2/0/konserpsi-i-komunikaci-i-u-sferi-gendernoyi-rivnosti.pdf>
- Стратегія впровадження ґендерної рівності у сфері освіти до 2030 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2022 р. № 1163-р. URL : <https://mvs.gov.ua/upload/1/6/2/0/2/4/strategi-i-vprovadzennia-gendernoyi-rivnosti-u-sferi-osviti-do-2030-roku.pdf>

- **Гендерна рівність** [Дармограй Н. М.]. *Енциклопедія державного управління*: у 8 т. / наук.-ред. кол. : Ю.В.Ковбасюк (голова) [та ін.]. Національна академія державного управління при Президентові України. Київ: НАДУ, 2011. Т. 8 : Публічне врядування / наук.-ред. кол. : В. С. Загорський (голова), С. О. Телешун (співголова) [та ін.]; Львівський регіональний інститут державного управління Національна академія державного управління при Президентові України. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. С.122-124
- **Гонюкова Л.В. Сичова В.В.** Законодавче забезпечення гендерної політики в Україні. *Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології*: зб. наук. пр. Херсон. нац. техн. ун-та. 2014. Вип. 10. С. 20–23
- Реалізація гендерної політики в управлінні освітою : навч.-метод. посіб. / Н.Г. Протасова, Л. А. Гаєвська, Т. О. Лукіна [та ін.] ; за заг. ред. Н. Г. Протасової. Запоріжжя, 2011
- **Сичова В.В.** Гендерна проблематика як складова сімейної політики в Україні. *Державне будівництво* [електрон. наук. фах. видання ХарРІДУ НАДУ при Президентові України]. 2013. № 2. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
- **Сичова В.В.** Гендерна рівність як чинник забезпечення сталого розвитку регіону. *Реалізація державної соціальної політики сталого розвитку регіону органами публічної влади України*: моногр. /Л. О. Бєлова, Д. В. Карамішев, Л. В. Набока та ін.; за заг. ред. д.держ.упр., проф. Д.В. Карамішева, к.держ.упр., доц. Л. В. Набока. Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2016. С. 57–66.
- **Сичова В.В. Гонюкова Л.В.** Гендерний аналіз в управлінні соціальним розвитком в умовах збройної агресії Росії проти України. *Актуальні проблеми державного управління*. 2022. № 1(60). С. 132–143. DOI: <https://doi.org/10.26565/1684-8489-2022-1-09> URL : [https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/AKTUALNI%20PROBLEMI%20DERZHAVNOGO%20UPRAVLINNYa%20%E2%84%961\(60\).pdf](https://ipa.karazin.ua/wp-content/themes/education/filesforpages/science/AKTUALNI%20PROBLEMI%20DERZHAVNOGO%20UPRAVLINNYa%20%E2%84%961(60).pdf)
- **Скорик М.М.** Гендерна дискримінація у доступі до праці й послуг: оцінка стану впровадження Україною антидискримінаційних Директив Ради ЄС: Аналітичне дослідження. Київ, Бюро соціальних та політичних розробок, 2017. 78 с. URL: https://bureau.in.ua/downloads/2017_IRF.pdf

- Гендерна політика в системі державного управління : підруч. / М.М. Білінська, Л. В. Гонюкова, Л.О. Воронько та ін. ; за заг. ред. М.М. Білінської. Київ ; Запоріжжя : Друк. світ, 2011. 132 с.
- **Гендерно-орієнтоване бюджетування**: аналіз програм, які фінансуються з бюджету, з позиції гендерної рівності: посіб. для працівн. органів виконавч. влади та місц. самоврядування /авт. Клацер Е., Іваніна Т.; под ред. О. Кисельова, М. Босніч, О. Давліканова. Київ, б/р. URL : <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/11557.pdf>
- **Гендерні аспекти державної служби** : колект. моногр. / М. І. Пірен, Н. В. Грицяк, Т.Е. Василевська, О.М. Іваницька] ; за заг. ред. Богдана Кравченка. Київ: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2002. 336 с.
- Гендерні підходи у сфері державної служби та служби в органах місцевого самоврядування : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 1 черв. 2012 р.). Луцьк, 2012. 204 с.
- **Гошовська В. Г., Ларіна Н. Б., Святненко В.В. Основи гендерної політики в парламентській діяльності** : навч. посіб. /за заг. ред. В.А. Гошовської. Київ, 2011. 100 с.
- Організаційні та правові елементи інституційного механізму забезпечення гендерної рівності в Україні / О. Пищуліна, С. Рябошапка, К. Левченко, Т. Марценюк ; Прогр. рівних можливостей та прав жінок в Україні, Прогр. розв. ООН в Україні. Запоріжжя, 2011.
- Положення про Міністерство соціальної політики України : Указ Президента України від 6 квітня 2011 р. № 389/2011. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/13360.html>
- Положення про Міністерство України у справах сім’ї, молоді та спорту : Постанова Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2006 р. № 1573 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1573-2006-%D0%BF>.

Правовий механізм:

■ **ст. 24 Конституції України:**
громадяни мають рівні права і свободи та є
рівними перед законом.
Не може бути привілеїв чи обмежень за
ознаками...статі...

Рівність прав жінки і чоловіка **забезпечується:**

- **наданням жінкам рівних з чоловіками**
можливостей у громадсько-політичній і
культурній діяльності
- **у здобутті освіти і професійній підготовці**
- **у праці та винагороді за неї**
- **спец. заходами щодо охорони праці і**
здоров'я жінок
- **встановленням пенсійних пільг**
- **створенням умов, які дають жінкам**
можливість поєднувати працю з
материнством;
- **правовим захистом**

СТ. 3. ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ» (1997 р.)

забороняє будь-які **обмеження** права громадян України на участь у місцевому самоврядуванні залежно від кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, **статі**, етнічного та соціального походження, майнового стану, терміну проживання на відповідній території, за мовними чи іншими ознаками.

СТ. 15. ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ» (2012 р.)

- ▣ «Право на державну службу з урахуванням вимог щодо рівня професійної компетентності, напряду підготовки (спеціальності) та обмежень, установлених цим Законом, мають громадяни України, яким виповнилося 18 років, **незалежно** від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, **статі**, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, які вільно володіють державною мовою.»

- **Сімейний кодекс України (січень 2002 р.) містив низку статей про**
- **рівність прав і обов'язків жінки та чоловіка / дружини й чоловіка у сімейних відносинах, шлюбі та сім'ї,**
- **рівні права на повагу до своєї індивідуальності, своїх звичок та уподобань, на фізичний та духовний розвиток, на здобуття освіти, прояв своїх здібностей, на створення умов для праці та відпочинку;**
- **на обрання прізвища** одного з них як їхнього спільного прізвища;
- **вирішення подружжям найважливіших питань життя сім'ї спільно, на володіння, користування і розпорядження майном, що належить їм на праві спільної сумісної власності;**
- **у разі поділу майна, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя**

8.09.2005р. - Закон України
“Про забезпечення рівних прав та
можливостей жінок і чоловіків”

Гендерна політика розглядається як
дії, спрямовані на утвердження
партнерства статей

Основні напрями державної політики
щодо забезпечення рівних прав та
можливостей жінок і чоловіків
Стаття 3 Закону України «Про
забезпечення рівних прав та
можливостей жінок і чоловіків»

утвердження гендерної рівності

недопущення дискримінації
за ознакою статі

застосування позитивних дій

забезпечення рівної участі
жінок і чоловіків у прийнятті
суспільно важливих рішень

забезпечення рівних можливостей
жінкам і чоловікам щодо
поєднання професійних та
сімейних обов'язків

підтримка сім'ї, формування
відповідального материнства і
батьківства

виховання і пропаганда серед
населення України культури
гендерної рівності, поширення
просвітницької діяльності у цій сфері

захист суспільства від інформації,
спрямованої на дискримінацію
за ознакою статі

Забезпечення РПМ жінок і чоловіків

у соціально-економічній сфері:

* **Роботодавцям забороняється в оголошеннях (рекламі) про вакансії пропонувати роботу лише жінкам або лише чоловікам, за винятком специфічної роботи...**

* **висувати різні вимоги, даючи перевагу одній із статей,**

* **вимагати від осіб, які влаштовуються на роботу, відомості про їхнє особисте життя, плани щодо народження дітей.**

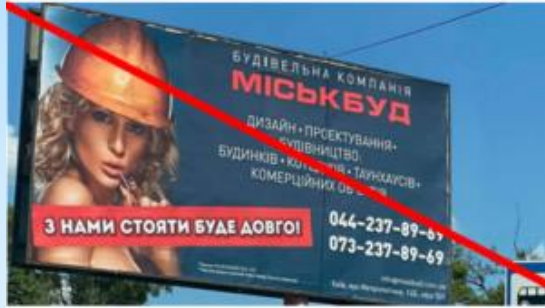
* **Роботодавці можуть здійснювати позитивні дії, спрямовані на досягнення збалансованого співвідношення жінок і чоловіків ... серед різних категорій працівників**

(ст.17 Закону України «Про забезпечення РПМ жінок і чоловіків»)

**нардеп від “Слуги народу”
О.Дубинський виставив фото
з підписом**

**“Выбираем помощниц.
Прошу ниже 175 см не беспокоить”.**

Сексизм (англ. *sexism*, від лат. *sexus* — стать; також гендерна дискримінація, дискримінація за статтю) - упередження чи дискримінація людей через їхню стать або гендер.

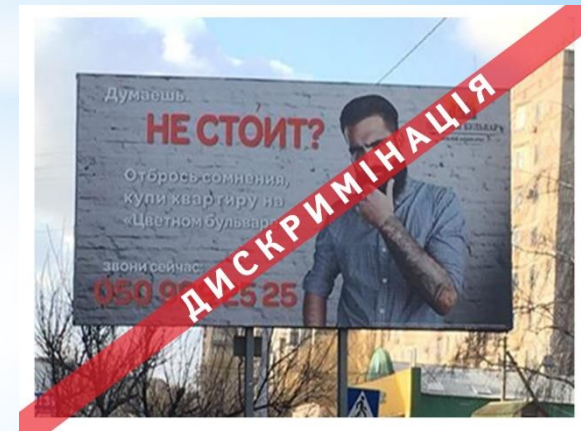
Це поняття пов'язане зі стереотипами та гендерними ролями.

Сексизм конструюється системною суспільною недооцінкою чи упередженнями щодо певної статі, стереотипізацією суджень про стать людини;

Під сексизмом розуміють упереджене ставлення до людини за статевою або гендерною ознакою

Серед найпоширеніших проявів сексизму – **еротизація**.

Прояв сексизму – **об'єктивація**, що полягає у репрезентації жінки, жіночого тіла як частини рекламованого товару, розрахованого на споживача-чоловіка.

- * Дискримінаційна реклама за ознакою статі - реклама, що
- * містить твердження та/або зображення щодо інтелектуальної, фізичної, соціальної чи іншої переваги однієї статі над іншою та/або щодо стереотипності ролі чоловіка та жінки, що пропагує принизливе та зневажливе ставлення;
- * принижує гідність людини за ознакою статі;
- * демонструє насильство за ознакою статі;
- * використовує зображення тіла людини (частини тіла) виключно як сексуального об'єкта з метою привернення уваги споживача та/або посилення (слова, звуки, зображення) на сексуальні стосунки, що не стосуються рекламованого продукту чи способу його споживання

* В Україні 8 січня 2022 року набули чинності зміни до Закону «Про рекламу» щодо протидії дискримінації за ознакою статі

Забезпечення РПМ жінок і чоловіків

у сфері освіти

у сфері підприємництва

На державному та регіональному рівнях з урахуванням статистичних показників можуть здійснюватися позитивні дії для усунення дисбалансу в підприємницькій діяльності жінок і чоловіків шляхом заохочення підприємницької діяльності, надання пільгових кредитів, проведення бізнес-тренінгів та інших заходів

Стаття 19

Центральний орган виконавчої влади з питань освіти і науки забезпечує проведення експертизи навчальних програм, підручників та навчальних посібників для навчальних закладів щодо відповідності принципу забезпечення РПМ жінок і чоловіків.

* До навчальних програм вищих навчальних закладів, курсів перепідготовки кадрів включаються дисципліни, які вивчають питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, та факультативне вивчення правових засад гендерної рівності на основі гармонізації національного і міжнародного законодавства

Стаття 21

- частка підручників, що враховують антидискримінаційний підхід, зросла на 42 відсотки у 2019 році
- якість проведення антидискримінаційної експертизи підручників не завжди висока, досі зберігається дискримінація за ознакою статі під час вивчення предметів “Трудове навчання”, “Захист України”.

**Про внесення зміни до Кодексу законів про працю
України щодо гармонізації законодавства у сфері
запобігання та протидії дискримінації з правом
Європейського Союзу
№ 785-VIII від 12 листопада 2015 року**

*** Стаття 2-1. Рівність трудових прав громадян України**

Забороняється будь-яка дискримінація у сфері праці, зокрема порушення принципу рівності прав і можливостей, пряме або непряме обмеження прав працівників залежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, **статі, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, етнічного, соціального та іноземного походження, віку, стану здоров'я, інвалідності, підозри чи наявності захворювання на ВІЛ/СНІД, сімейного та майнового стану, сімейних обов'язків, місця проживання, членства у професійній спілці чи іншому об'єднанні громадян, участі у страйку, звернення або наміру звернення до суду чи інших органів за захистом своїх прав або надання підтримки іншим працівникам у захисті їх прав, за мовними або іншими ознаками, не пов'язаними з характером роботи або умовами її виконання.**

Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України

від 07.12.2017 р

СТ.1: домашнє насильство - діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь

▣ Державна програми з утвердження
гендерної рівності в українському
суспільстві на період з 2006 до 2010 року
(груд. 2006 р.)

наказ Міністерства освіти і науки України
від 10.09.2009 р. № 839 «Про впровадження
принципів гендерної рівності в освіту»

**2010-2013 – відсутність відповідної
Державної програми**

▣ 09.2013 - Державна програма
**забезпечення рівних прав та можливостей
жінок і чоловіків** на період до 2016 року

**07.11.2016 р. Верховна Рада України
відмовилася ратифікувати
Стамбульську конвенцію проти
наси́льства до жінок і домашнього
наси́льства
(словосполучення «гендерне
наси́льство»)**

гендерне наси́льство – це наси́льство,
яке стосується **чоловіків і жінок**, і
жертвами якого в основному є жінки

**Про запобігання та протидію
домашньому насильству : Закон
України
від 07.12.2017 р**

СТ.1: домашнє наси́льство - діяннє (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного наси́льства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє наси́льство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь

▣ Програма розвитку сімейної та гендерної політики у **Дніпропетровській області** на 2012 – 2021 роки

▣ **Закарпатської області:** Регіональна програма сімейної, демографічної, гендерної політики, попередження насильства в сім'ї та протидії торгівлі людьми на 2016 – 2020 роки

▣ **Запорізька область:** Комплексна обласна програма з оздоровлення та відпочинку дітей, сімейної, гендерної політики та протидії торгівлі людьми на 2017-2021 роки

▣ **Миколаївська область:** Соціальна комплексна програма підтримки сім'ї та дітей, забезпечення рівних можливостей жінок і чоловіків на 2017-2021 роки

▣ **Чернігівська область:** Комплексна обласна програма підтримки сім'ї, забезпечення гендерної рівності та протидії торгівлі людьми на період до 2020 року

▣ Комплексна Програма соціального захисту населення **Харківської області** на 2016 – 2020 роки

▣ 04.2018 р. - Державна соціальна програма забезпечення рівних прав та можливостей Жінок і чоловіків на період до 2021 року

▣ У Програмі зазначалося, що вона враховує міжнародні інструменти ООН, Ради Європи, Європейського Союзу, ОБСЄ, рекомендації міжнародних моніторингових інституцій у сфері прав людини, а також положення Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами

▣ 12.08.2022 Державна стратегія забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року

**Питання збору даних для моніторингу гендерної рівності.
Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02 грудня
2020 р. № 1517-р. URL:**

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1517-2020-%D1%80#Text>

▣ Уряд затвердив перелік індикаторів, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу гендерної рівності.

▣ Перелік індикаторів формувався протягом 2019-2020 років у рамках роботи міжвідомчої робочої групи з питань гармонізації національних показників гендерної рівності до міжнародних стандартів, до складу якої ввійшли представники органів державної влади, наукових установ, громадських та міжнародних організацій.

▣ Наразі перелік містить **226 індикаторів**,
▣ з яких **104 формуватимуться Держстатом**,
▣ решта – іншими органами державної влади та установами.

- ❖ прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2020 р. № 930 “Деякі питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків” (Офіційний вісник України, 2020 р., № 84, ст. 2697), якою затверджено типові положення про відповідальний підрозділ з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та про радника з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі;
- ❖ затверджено Інструкцію щодо інтеграції гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів (наказ Мінсоцполітики від 7 лютого 2020 р. № 86), якою встановлено загальні вимоги до застосування гендерних підходів під час розроблення нормативно-правових актів з метою виконання норм Закону України “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”;
- ❖ затверджено Методичні рекомендації щодо оцінювання гендерного впливу галузевих реформ (наказ Мінсоцполітики від 14 квітня 2020 р. № 257), якими визначено алгоритм оцінювання ймовірних та/або наявних наслідків реалізації галузевих реформ на становище різних груп жінок і чоловіків.
- ❖ З метою удосконалення порядку проведення гендерно-правової експертизи внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2018 р. № 997 “Питання проведення гендерно-правової експертизи” (Офіційний вісник України, 2018 р., № 96, ст. 3173).

Ст. 154,219

Під час формування загальнодержавного та регіональних виборчих списків партія повинна забезпечити присутність у кожній п'ятірці (місцях з першого по п'яте, з шостого по десяте і так далі) кожного виборчого списку чоловіків і жінок (не менше двох кандидатів кожної статі).

Мотиваційний механізм реалізації гендерної політики сукупність командно-адміністративних (санкції, штрафи, покарання) чи соціально-економічних стимулів (подяки, грамоти, премії, нагороди), що спонукають реалізації гендерної політики

- **ВИБОРЧИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ**
- **Стаття 154. Порядок висування кандидатів у народні депутати України**
- **Стаття 219. Порядок висування кандидатів у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, районних, районних у місті рад, а також кандидатів у депутати міських, сільських, селищних рад (територіальних громад з кількістю виборців 10 тисяч і більше)**
- 9. Під час формування єдиного та територіальних виборчих списків організація партії повинна забезпечити присутність у кожній п'ятірці (місцях з першого по п'яте, з шостого по десяте і так далі) кожного виборчого списку чоловіків і жінок (не менше двох кандидатів кожної статі).
- У разі формування організацією партії єдиного та територіальних виборчих списків з кількістю кандидатів у депутати, яка не є кратною п'яти, до останніх у списку кандидатів (від 1 до 4) застосовується вимога щодо почергового включення кандидатів різної статі до списку.

■ У 20-ту річницю Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1544 затверджено **Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 “Жінки, мир, безпека” на період до 2025 року**, який став другим національним планом впровадження цієї Резолюції

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ
УКРАЇНИ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 16 грудня 2020 р. №
1578-р**

- **Про затвердження плану заходів з реалізації зобов'язань Уряду України, взятих в рамках міжнародної ініціативи “Партнерство Біарріц” з утвердження гендерної рівності**
- У вересні 2020 року Україна отримала офіційний статус учасниці «Партнерства Біарріц» – міжнародної ініціативи рівних прав і можливостей для всіх.
- Заснували «Партнерство Біарріц» 25 серпня 2019 року під головуванням Президента Франції Еммануеля Макрона лідери країн Групи семи (G7) на саміті в місті Біарріц (Франція).
- **Метою партнерства є консолідація зусиль міжнародної спільноти та посилення відповідальності задля досягнення рівності жінок і чоловіків.**

- **Україна, як учасниця «Партнерства Біарріц»** взяла на себе зобов'язання в п'яти сферах:
 1. **реформування законодавства у сфері соціальних відпусток, пов'язаних із народженням дитини та доглядом за нею** – батько і мати матимуть однакові можливості по декрету;
 2. **наскрізну інтеграцію гендерного компоненту в освітній процес** — впровадження гендерної рівності в освітні процеси, анти дискримінаційний освітній контент, однаковий доступ до освіти хлопцям та дівчатам, незалежно від вибору професії;
 3. **розвиток інклюзивного та гендерно чутливого публічного простору, дружнього до сімей з дітьми та маломобільних груп населення** – люди з особливими потребами матимуть рівний доступ до інфраструктури;
 4. **забезпечення ефективної реалізації законодавства у сфері протидії домашньому та гендерно зумовленому насильству** – держава готова стати на захист постраждалих через створення нових притулків, кімнат кризового реагування та надання різного виду допомоги;
 5. **зменшення розриву в оплаті праці жінок і чоловіків** – за один вид діяльності має бути рівна оплата праці незалежно від статі.

У березні 2021 р. уперше в українських нормативних документах – у Національній економічній стратегії на період до 2030 року – використане поняття «гендерно зумовлена дискримінація та насильство» поряд із категоріями «домашнє насильство» та «насильство за ознакою статі»

□ **Закон України “Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків під час проходження військової служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях» (2018 р.):**

жінки проходять військову службу на рівних засадах з чоловіками (доступ до посад і військових звань, обсяг відповідальності під час виконання обов'язків військової служби, призначення військовослужбовців у добовий наряд, відправлення у відрядження і звільнення від проходження зборів)

□ **Мобілізація жінок в Україні 2024 року за новим законом (з 18.05.2024)**

□ Згідно з 12 статтею закону, **жінки-медики стають на облік в обов'язковому порядку**. Представниці професій, споріднених з військовими спеціальностями, можуть стати на облік за своїм бажанням.

□ **У воєнний час мобілізація жінок в Україні відбувається тільки на добровільній основі.**

- **Військовий облік для жінок обов'язковий для тих, хто здобуває медичну освіту:**
- фізична терапія;
- медична та психологічна реабілітація;
- громадське здоров'я;
- фізична реабілітація;
- промислова фармацевтика;
- фармацевтика;
- санітарія та експертиза;
- стоматологія;
- медицина;
- медсестринство;
- технології медичної діагностики та лікування;
- біомедична інженерія;
- біотехнології та біоінженерія;
- професіонали патології;
- токсикологія;
- фармакологія;
- фізіології та епідеміологія.
- **При цьому взяття на облік жінок не означає, що їх мобілізують.** Генштаб має розуміти, скільки медиків перебуває в резерві.

Державна стратегія забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 р. № 752-р

Стратегія розроблена відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722 (цілі 5—11, 15—17), індикаторів, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 686 “Питання збору даних для моніторингу реалізації цілей сталого розвитку”, а також переліку індикаторів, у розрізі яких здійснюється збір даних для моніторингу гендерної рівності, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1517 “Питання збору даних для моніторингу гендерної рівності”

□ **Метою Стратегії є зменшення фактичної нерівності жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства та забезпечення впровадження міжнародних та європейських стандартів рівності**

ДЕРЖАВНА СТРАТЕГІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ ПРАВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ НА ПЕРІОД ДО 2030 РОКУ

МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СТРАТЕГІЇ

МЕТОЮ СТРАТЕГІЇ Є ЗМЕНШЕННЯ **ФАКТИЧНОЇ НЕРІВНОСТІ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ У ВСІХ СФЕРАХ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ СУСПІЛЬСТВА ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ РІВНОСТІ**

РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ:

- застосування системного підходу до реалізації державної політики забезпечення гендерної рівності
- консолідація дій органів влади, громадянського суспільства та інших стейкхолдерів для забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ СПРІЯТИМЕ:

- поступу у виконанні міжнародних договорів України у сфері прав людини виконанню зобов'язань взятих у межах міжнародних ініціатив
- імплементації міжнародних стандартів забезпечення рівних прав та можливостей
- поліпшенню позицій України в міжнародних рейтингах гендерної рівності

У ЗВ'ЯЗКУ З ПОВНОМАСШТАБНОЮ ВІЙНОЮ, СТРАТЕГІЯ ПЕРЕДБАЧАЄ:

- інтеграцію гендерного підходу в процеси надання гуманітарної допомоги, післявоєнного відновлення та розвитку
- значущу участь жінок у процесах відновлення, зокрема на всіх рівнях прийняття рішень
- розбудову потенціалу державних службовців з питань інтеграції гендерного підходу до процесів відновлення

Державна стратегія забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 р. № 752-р

▣ **Стратегічна ціль 1.**

Національний механізм забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків функціонує ефективно та має спроможність **підтримувати формування, впровадження, моніторинг та оцінювання політики гендерної рівності в різних сферах суспільного життя та на всіх рівнях**

▣ **Стратегічна ціль 2. Жінки та чоловіки вільні від насильства, зокрема пов'язаного з воєнними діями та збройними конфліктами, мають рівний доступ до правосуддя та беруть рівну участь у розбудові миру та постконфліктному відновленні**

▣ **Стратегічна ціль 3. Жінки та чоловіки користуються рівними правами та можливостями людського розвитку у сфері освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури та спорту**

▣ **Стратегічна ціль 4. Жінки та чоловіки беруть рівну участь у різних сферах економічної діяльності, користуються результатами сталого економічного розвитку та мають рівний доступ до всіх видів економічних ресурсів**

ОПЕРАЦІЙНИЙ ПЛАН заходів з реалізації у 2025—2027 роках Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року: затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 травня 2025 р. № 439-р

Стратегічна ціль 2: Жінки і чоловіки вільні від дискримінації та насильства за ознакою статі, мають рівний доступ до правосуддя

Забезпечення правового та соціального захисту постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі сексуального насильства, пов'язаного із збройною агресією Російської Федерації проти України

частка постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного із збройною агресією Російської Федерації проти України, які отримали комплексну допомогу та соціальні послуги, відсотків

□	2025	2026	2027
□	50	80	100

- проведення аналізу та картографування мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від сексуального насильства, зокрема пов'язаного із збройною агресією Російської Федерації проти України
- розроблення нормативно-правових актів, необхідних для реалізації Закону України **“Про правовий і соціальний захист осіб, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного із збройною агресією Російської Федерації проти України, та надання їм невідкладних проміжних репарацій”**

Зміни, що вносяться до Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року: затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 травня 2025 р. № 439-р.

УРЯД СХВАЛИВ СТРАТЕГІЮ
ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ
РІВНОСТІ У СФЕРІ ОСВІТИ
ДО 2030 РОКУ

20 грудня 2022 року,
Кабінет Міністрів України
схвалив **Стратегію**
впровадження гендерної
рівності у сфері освіти до
2030 року та затвердив
операційний план з її
реалізації на 2022 - 2024
рок

Впровадження основоположних принципів гендерної політики держави:
рівність прав чоловіків та жінок як суттєве підґрунтя на шляху до євроатлантичної інтеграції України

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ОСВІТІ

3 головних проблеми

у сфері освіти, які сприяють збереженню гендерної нерівності:

Метою Стратегії є запобігання та протидія будь-якій дискримінації у сфері освіти для всіх учасників освітнього процесу на всіх рівнях освіти.

Документ зосереджує увагу на чотирьох стратегічних цілях:

- комплексне впровадження принципів, політики і заходів щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, поваги до людської гідності та недискримінації у нормативно-правових документах у сфері освіти як одне з ключових питань фундаментальних прав і пріоритетів у контексті євроінтеграції;
- посилення ролі закладів освіти у координації дій суб'єктів реалізації державної політики щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у сфері освіти, запобігання та протидії насильству і дискримінації та вдосконалення освітнього процесу на засадах рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, поваги до людської гідності, недискримінації, інклюзивності та протидії насильству, зокрема за ознакою статі;
- посилення компетенції і можливості професійної спільноти фахівців з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, розширення міжнародної співпраці у напрямі забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
- забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія будь-якій дискримінації, впровадження практик інклюзивності у сфері освіти як основи для подолання наслідків військових дій і післявоєнної відбудови України.